

OBSAH.

Stručný přehled dějin hradu Pražského. Sepsal prof. **Josef Kalousek**, str. 1—61

- I. *Za panování rodu Přemyslovenského do r. 1306:* První tři kostely ve hradě 1, residence biskupská 1, palác knížecí 2. Hrad byl kamenný 2. Nynější troje náhradí 2. Rozloha starého hradu 3. Spytihněvův kostel sv. Víta 3. Soběslav obnovuje hrad 4; oheň v něm (1142) 4. Dům kapitoly 4. Vznik purkrabství 5. Přemysl II. opevňuje hrad 6. Palác královský 7.
- II. *Od vymření Přemyslovců 1306 do nastoupení Habsburků 1526:* Karel zakládá nový palác 7. Kaple Věch Svatých 8. Kostel sv. Víta 8. Opevnění hradu 9. Vinice na Opyši 10. Vodovod do hradu 10. Nové schody zámecké 10. Vznik Hradčan a dvojího Pohorlece 11. Význam hradu před válkou husitskou 11. Václav IV. jej opouští 12. Za války husitské 12. Za Sigmunda a Albrechta 13, v bezkráloví 15. Za Ladislava a Jiřího 16. Vladislav usadí se v hradě 17, jež obnovuje 18; úřadové vracejí se do něho 19. Bývalá residence biskupská mění se v proboštskou 20, a jiné novostavby 20. Starý úřad purkrabský a nový hejtmanský 21.
- III. *Za panování rodu Habsburského od 1526 do nynějška:* Ferdinand I. zakládá zahradu královskou 22, Prašný most 23, letohrádek v zahradě 23, staví v druhém náhradí 24. Oheň (1541) co strávil 25. Zatímné opravy 26, přestavba soudné světnice 27, oprava síně Vladislavské 28. Náklady na stavby odkud šly 28, na opravu kostela Svatovítského 29. Menší stavby v zahradě a Nová obora Hvězda 30. Hejtmán hradský 30. — Stavby Maximiliánovy 32, a Rudolfovy 32; Rudolfův psací pokoj a Sommerhaus 33, sál Španělský a Německý 34. Náklady na velké stavby Rudolfovy 35. Jeho stavitel Gargioli 37. Čemu uči ryté pohledy na Prahu 38. Dům Lobkovický 39, kaple Věch Svatých 39. Černá věž 40, Jelení příkop 40. — Za války třicetileté 40. Náklady 41. Stavby Ferdinanda III. 42, Leopolda I. 43. Náklady 44. Město Hradčany povýšeno 44, jméno jeho se rozšiřuje i na hrad a Pohorelec 45. — Marie Terezie zakládá ústav šlechticů 46, opravuje kostel sv. Víta 46, přestavuje zámek 47, uniformuje jej 48. Vinice na Opyši dostává jméno Svatováclavské 49. — Změny na hradě za Josefa II. 50, za Leopolda II. 51. — V století devatenáctém

kým zámek obýván 52, opraven letohrádek 52, i zámek 52. Vladislavův zámek opuštěn 53. Jelení příkop přinavracen 54, kostel sv. Víta opravován i dostavován 54. Kostel Svatojirský 55. Staré věže 55. *Přidavek o královských oborách:* Stará obora u Bubeneče 55, její osudy v minulosti 56, změny okolo r. 1800 57, obora veřejnou zahradou 58, též dílec její Štěpnice, jehož něm. jmeno Baumgarten vztaženo na celou oboru Bubenečskou 59. — Nová obora u Hvězdy 60.

O českých královských a korunních statcích. (Obecný přehled právního vývoje.) Podává prof. **Bohuš Rieger** str. 63—138

A) V době předhabsburské do r. 1526:

I. Doba Přemyslovců: Tito byli vlastníky kníž. a král. statků, str. 64; prvé předpisy o nezastavování 65. — **II. Doba Lucemburská:** Vliv stavů za krále Jana 65. Konstituování státu „koruny“ České za Karla IV., 66. Majestas Carolina r. 1346 o statcích korunních, nezcizitelných, 70. Neodcizování od království ve 14. stol., 72; vliv stavů za kr. Václava, 73. — **III. Od doby husitské do Jagelonské:** Závazky císa. Sigmunda, 73. Závazky z r. 1438, 1453, 1461, 1471, 74. Majestát Vladislavův na neodcizování r. 1499, 77. Předpisy z r. 1509 a 1510, 79. Majestát kr. Ludvíka 1522 a sněm 1523, 80.

B) V době habsburské v l. 1526—1740:

I. V l. 1526—1620, 82. Závazky králů habsburských v l. 1526—1619, 83. Statky předhabsburské jsou korunními (na rozdíl od později nabytých) 84. Některá povolení Ferdinandovi I., i připuštění statků komorních, 85. Vliv stavů při statcích korunních za Ferdinanda I. i nástupců, 87. Sněm r. 1575 o inkorporaci statků ku království; statky korunní, zemské, stolní, královské a zemské, 89. Sněm r. 1615, 91. Rozličné názvosloví, 92. Léna koruny 93. Význam „koruny“ před r. 1620, 94. — **II. V l. 1620—1740.** Dosah převratu pobělohorského, 95. Neodcizování od království po r. 1627, 96. Vliv stavů při kor. statcích 1628—1734, 98.

C) Doba l. 1740—1848:

Stát osvěcenský a centralistický v 18. stol., 101. Statky komorní pokládají se za státní, 103. Obecný zákoník obč. 1811 o tom, 105. — **I. Marie Terezie, 106.** Josef II., 107; seznamy statků z r. 1790, 108. — **II. Deskový patent 1794:** zapsání komory i při statcích korunních, 109. — **III. Otázka prodeje korunních statků v l. 1817—25, 112.** Výklady o jejich právní povaze z r. 1818, 113. Nejv. rozhodnutí o českých státních statcích z r. 1824 a další spor o nich, 116. Nejv. rozhodnutí o zřízení státních statků království Českého r. 1825 i přivolení sněmu, 120. České statky korunní do r. 1848, 122.

D) Doba od r. 1848:

I. Ústavy z l. 1848—49, 123. Smlouva s nár. bankou 1855, 124. — **II. Nová doba ústavní od r. 1860, 125.** Předpisy říšských ústav z r. 1861 a 1867, 126. Erár rakouskouherský; vojenský; dvorní,

128. Rozmanitě eráry, 130. Majetek i fond zemský, 131. Země jako svazek samosprávný a státní fragment, 133. Korunní statky nepatří k zemskému fondu, 134. Zcizování kor. statků a lén od r. 1861, 135; zvláště r. 1868, 137.

O některých statech zvláštních. Podává prof. **Bohuš Rieger** . . str. 139—168.

I. Karlštejn:

Jeho určení, 139. Zá vazky králů v l. 1436—97, 140. Předpisy Zřiz. zem. 1500—64, 142; hradem korunním, 142. Změna určení r. 1625 143. Změna ve věnování 1755, 145. Restaurace hradu jakožto korunního (1863, 1866, 1874), 146. Otázka vkladby, 147. — O korunních klenotech po r. 1620, 149. Chování jejich od r. 1861, 150.

II. Purkrabství Pražské:

Dotace od králů, 151; též od země, 152. V době habsburské zvláštní druh statků korunních, 153. Vliv stavů i komory po r. 1627, 154. Moc i majetek stavů od r. 1749, 155. Deskový vklad pro ně 1823, 156.

III. Královské Obory:

Obora stará i Hvězda v 16. stol., 157. Věnování králi Čes. za veřejné sady r. 1804 a 1845, 158. Vklad komoře r. 1823, 159. Jednání v l. 1851—1859, 160. Otázka letohrádku v l. 1861—64, 162. Exemce ze svazku obecního 1865, 164. Otázka nového vkladu r. 1878, 164. Vklad c. k. dvor. eráru r. 1880, 166. Žádosti zemského výboru (1893), 167.

Královský hrad Pražský a jeho právní poměry. Podává prof. **Bohuš Rieger** str. 169—242

A) Před dobou habsburskou do r. 1526:

Určení hradu za kníž. a král. sídlo, k nastolování a korunování, 169. Nezastavitelnost Prahy za Karla IV., 171. Postavení nejvyššího purkrabí, i novějšího hejtmána hradu Pražského, 172. Předpisy z r. 1497, i Zřiz. Z. 1500, 173. Vliv stavů na hrad Pražský jako sídlo krále i království, 175. Další snahy šlechty za nepřítomnosti královny, zejm. po r. 1508, 176. Odpor měst; majestát Praž. měst o hradě r. 1513, 177. Rozpor obojích snah (1514—17), 178. Sněm r. 1523 o mocnosti královské, 179. Poměry hradu jednak dle majestátu 1499 a j. v., jednak dle sněmu 1523 a maj. Praž. měst 1513, 180.

B) V době habsburské:

I. L. 1526—1620. Zá vazky králů od r. 1526, 182. Postavení nejvyššího purkrabí a hradního hejtmána v 16. stol., 183. Hrad Pražský statkem korunním, 185. Nakládání hradními nemovitostmi, 186. Sídlo králů Čes. i království (země), 188. Náklady v 16. stol., 189. Povolení sněmů 1583—1615, 190.

II. L. 1620—1740. Hrad Pražský zůstává korunním i po r. 1627, 191. Sídlo králů Čes., i sněmů a úradů, 192. Povolování nákladů po r. 1627, 193. Náklady od Leopolda I. do r. 1740, 194.

III. L. 1740—1835. Za Marie Terezie, 195. Sídlo královské, 196, též za Josefa II., 197, i později (zároveň sněmů až do r. 1848), 198. Otázka deskového vkladu po r. 1794, 198. Jednání o něm 1817—8, 199. Patenty o dani domovní r. 1817 a 1820, 201 (obč. zák. 1811, 202). Deskové vklady z r. 1823, 203.

IV. Jednání o deskový vklad v l. 1835—66. Podněty k tomu, 204. Prvé kroky r. 1835, 206. Jednání nové r. 1840, 207. Jako vlastník „král.“ hradu uvádí se v l. 1842—65 „k. k. Hofburgaerar“, 210. Průtahy v jednání o deskový vklad do r. 1848, 212. Změna v náhledech byrokracie za éry Bachovy, 214. Nové jednání o vklad od r. 1861, 216. Žádost první r. 1862 zamítnuta, 218. Další přípravy, 219. Praha a dvorní erár v l. 1863—4, 219. Žádost druhá r. 1865 zamítnuta, 221. Potvrzení místodržitelství r. 1866 o držbě „dvorního eráru“, a příznivé rozhodnutí nejv. soudu, 222. Knihovní vklady, 223.

V. Ú v a h y. 1. Soukromé (i fideikomisní) jmění panovníka, 224, a jmění veřejné, státní, 225. Hrad Pražský má povahu veřejnou 226. Nebyl statkem komorním, 227. — 2. Jmění dvorní je dle moderního práva státním, 228. Zvláštní poměry jmění dvorního, 229. Hrad Budínský patří svaté koruně uherské, Krakovský zemi, 232. — 3. Hrad Pražský dle hist. práva, 233. Král. dvorní erár český — „koruna Česká“, 234. Království jako vlastník i po r. 1627, 236; též po r. 1848, 237. Trvání král. českého dvorního eráru i po r. 1861, 238. — 4. Deskový vklad z r. 1866 pro „c. k. dvorní erár“ věčně neodpovídal právnímu stavu, 240. Jeť na ujmu právního určení Praž. hradu od království Českého pro residenci a repraesentaci Českých králů, 240. O formální stránce vkladu, 241. Náprava nemožna žalobou, 241. Možna žádost majestátní, po příp. i zvláštní zemský zákon, 242.

Přehled součástíek král. hradu Pražského. Podává prof. Bohuš Rieger . . str. 243

1. Okres zámecký, 243. Součástky nebo příslušenství král. hradu samého, 245. — 2. Které nemovitosti při něm ubyly, 246. — 3. Přehled knih. vložek o součástkách a příslušenstvích Pražského hradu, 249.

Poznámky se stanoviska práva soukromého. Podává profesor Jos. Stupecký str. 253—257

Zřízení prvotné vkladby král. hradu, 253. Vkladba nová, 255. Žaloba o vklad pravého vlastníka, 255. Knihovní vydržení, 256. Zastoupení žalobce, 256. Vklad král. Obor, 256. Vklad Karlštejna, 257.

Vyjádření společné, jež zemskému výboru král. Českého podali profesori Čelakovský, Kalousek, Rieger a Stupecký str. 259—263